

دانشنامه حقوقی

امور گمرکی

نوشته: عبدالله احمدی

وکیل دادگستری و کارشناس ارشد امور گمرکی

نشر میزان

احمدی، عبدالله، ۱۳۲۹ -

دانشنامه حقوقی امور گمرکی / نوشته عبدالله احمدی. - تهران: میزان،

۱۳۸۴

ISBN: 964-511-021-1

ص ۵۷۶

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیپا.

۱. تعریفه -- ایران -- اصطلاحها و تعبیرها. ۲. گمرک -- قوانین و

مقررات -- ایران. ۳. گمرک -- ایران -- اصطلاحها و تعبیرها. الف.

ایران. قوانین و احکام. ب. عنوان.

۳۳/۵۵۰۵۶

KMH۳۶۴۵/الف ۳۲

م ۸۴-۲۵۶۰۷

کتابخانه ملی ایران

۲۲۲

نشر میزان

دانشنامه حقوقی امور گمرکی

نوشته: عبدالله احمدی

چاپ اول: زمستان ۱۳۸۴

شمار: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۷۰۰۰ تومان

شابک: ۹۶۴-۵۱۱-۰۲۱-۱

دفتر مرکزی: خ انقلاب، خ ایرانشهر، جنب مسجد جلیلی، پلاک ۴۴، واحد ۶، تلفن ۸۸۳۰۶۲۰۲

واحد پخش و فروش: نمایشگاه و فروشگاه تخصصی کتب حقوق و علوم سیاسی، انتشارات

دانشگاه تهران، نشر میزان، خ انقلاب، بین لاله زار و فرصت، پلاک ۶۰۵، تلفن و دورنویس ۸۸۸۴۵۳۸۶

علایم اختصاری

آ.ا. =	آیین نامه اجرایی
آ.ا.آن. =	آیین نامه اجرایی آن
آ.ا.ق.ا.گ. =	آیین نامه اجرایی قانون امور گمرکی
آ.ا.ق.م.ص.وا. =	آیین نامه اجرایی قانون مقررات صادرات و واردات
آ.ق.ح.ن. =	آیین نامه قانون حمل و نقل و عبور کالاهای خارجی از قلمرو جمهوری اسلامی ایران
ق. =	قانون
ق.آ.د.ک. =	قانون آیین دادرسی کیفری
ق.آ.د.م. =	قانون آیین دادرسی مدنی
ق.آ.د.د.ع.ان. =	قانون آیین دادرسی دادگاه های عمومی و انقلاب
ق.اس. =	قانون اساسی
ق.ا. =	قانون استرداد
ق.اع. =	قانون اعسار
ق.اح. =	قانون امور حسبی
ق.ا.گ. =	قانون امور گمرکی
ق.ان.ت.خ. =	قانون انحصار تجارت خارجی
ق.ب. =	قانون بیمه
ق.ت. =	قانون تجارت
ق.ث.ع.ا. =	قانون ثبت علایم و اختراعات
ق.ح.ن. =	قانون حمل و نقل و عبور کالاهای خارجی از قلمرو جمهوری اسلامی ایران
ق.ح.ح.م. =	قانون حمایت حقوق مؤلفان
ق.د. =	قانون دریایی
ق.س.ام.ت. =	قانون سازمان اموال تکمیلی
ق.گ. =	قانون گذرنامه
ق.م.ا. =	قانون مجازات اسلامی

ق.م.ع. =	قانون مالیات عمومی
ق.د.ع.ان. =	قانون تشکیل دادگاه‌های عمومی و انقلاب
ق.م.ق. =	قانون مجازات مرتکبین قاچاق
ق.م.ت.مص. =	قانون مجمع تشخیص مصلحت نظام
ق.م. =	قانون مدنی
ق.م.م. =	قانون مسئولیت مدنی
ق.م.ص.وا. =	قانون مقررات صادرات و واردات
ق.م.م.س. =	قانون مالیات‌های مستقیم
ک. =	کنوانسیون
ک.ژ. =	کنوانسیون ژنو
م. =	ماده
ر.ک. =	رجوع کنید
ج. =	جلد
چ. =	چاپ
ص. =	صفحه
صص. =	صفحات

به نام خداوند

«سراغاز»

سخن همچو قفل است و پاسخ کلید به پاسخ بد از نیک آید پدید

«فردوسی طوسی»

کانت جمله‌ی معروفی دارد: «هرچه از آدمی جرأت را بستاند در واقع دانستن را هم می‌ستاند.» تفکر در معنای جمله؛ دشواری کار را سهل و بار تحمل آن را سبک‌تر خواهد نمود. بر این باور و در پی احیای طرحی که در خلال سی سال خدمت اداری به ملازمت داشته؛ همتی از خداوند طلبیده شاید بتوان قبایی درخور بر ایده منسجم پوشانیده، از آن به عنوان پاسخی کلیدی برای گشودن پاره‌ای از مشکلات حقوقی اداری گمرک ایران؛ به ویژه برای کسانی که؛ به عنوانی چون دانشجویان امور گمرکی، مدیران مأمور در عرصه‌ی بسیار فنی و پیچیده و مقرراتی و گسترده گمرکی وارد می‌شوند؛ استفاده درخور نمود تا؛ با کمترین زمان و دشواری و فی‌المجلس، حتی؛ به صورت کلی و کلیدی (main key) در مقام حل مشکل حقوقی مقرراتی معنونه برآیند. بر این مدار تفکر و، اتکاء و توکل الهی آنچه ذخیره‌ی خدمتی و دانشی بود؛ اعم از علم حضوری و یا حصولی و فیش‌های ذخیره شده دوران سی سال خدمت اداری؛ به کار گرفته حاصل محصولی شد، به نام «دانشنامه حقوقی امور گمرکی» بالغ بر ۶۸۰ موضوع متنوع گمرکی نمایانگر گستردگی، تازگی با تعریف در ماهیت حقوقی و بیان آثار و بعضاً تطبیق که؛ متن «دانشنامه» گواه راستینی بر چگونگی اثر می‌باشد. در عین حال ارزشیابی آن حق صاحب نظران عالیم و صادق و منصف و بی غرض خواهد بود.

و اما، اهدافی که در نگارش اثر پی‌گیری شده و تلاش‌های زیادی که به کار گرفته شده بر پایه‌های ذیل استوار بوده است:

۱- جمع‌آوری موضوعات متنوع و گسترده و حقوقی گمرکی در اثری واحد؛ متضمن توصیف حقوقی (تعریف)، تحلیل در خور گنجایش اثر؛ لحاظ نظریه‌های علمی ناظر چون، سازمان جهانی گمرک (W.C.O.) و سازمان تجارت جهانی (W.T.O.) و نظام قانونی ملی (داخلی) نظیر: قانون تجارت، قانون مدنی و قانون مسئولیت مدنی؛ به منظور استفاده به موقع و فی‌المجلس مدیران مأمور در گمرک و دانشجویان این رشته که آگاهی و دستیابی به موقع آنان به این موضوعات گمرکی به دلایل وسعت و پراکندگی آنها میسر نخواهد بود.

۲- پیوند تعاریف حقوقی موضوعات با معادل زبان تخصصی (انگلیسی) که؛ پیوسته در اسناد و متون گمرکی فید می‌گردد، برای آگاه کردن گروه‌های موصوف و دیگر متصدیان امور اجرایی گمرکی؛ جهت نیل به درستی تشخیص و صحت تصمیم اتخاذی در مسائل پیچیده گمرکی و برائت از توجه قصور یا جهل حکمی به آنان.

۳- بیان و تشریح موضوعاتی که از وصف تازگی حقوقی (در مسائل گمرکی) برخوردار هستند مانند؛ اناطه‌های گمرکی، کسر دریافتی‌های مشمول دیون طبیعی، ید امانی یا استیمانی انبارداران، پول‌شویی در مقررات گمرکی (تطهیر درآمدهای ناشی از جرم قاچاق) و...

۴- پی‌بردن به عمق تاریخ گمرک (تبعی)؛ گواه ادعا، مطالعات در نوشته‌های «هرودت» و مذاقه مواد سوم و چهارم صلح‌نامه بین خسرو اول انوشیروان با ژوستینین قیصر روم مبنی بر این که تجار ایرانی و رومی کما گذشته به امر تجارت و مبادله بازرگانی در دو کشور پرداخته مشروط بر این که، تجار با کالا از دایره معمولی گمرکی عبور کنند. (تعریفی از جرم قاچاق).^(۱)

ضمناً ارائه فهرست موضوعی علی‌رغم نگارش مطالب براساس حروف الفبایی، برای این است که خواننده محترم با صرف کم‌ترین زمان پی به ارزش حقوقی علمی اثر برده، قبل از ورود به موضوعات؛ درخور بضاعت علمی معد برای اظهار نظر کلی و نکته‌سنجی باشد.

در پایان فرض است از مدیریت محترم نشر میزان - جناب آقای دکتر عباس شیری، استاد محترم دانشگاه تهران - و دیگر همکاران ارجمند به دلیل معاونت‌های متعدد برای طبع و نشر آثار؛ کمال سپاسگزاری را نمود.

عبدالله احمدی